

Predmet C-36/20 PPU**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

25. siječnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana
(Španjolska)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

20. siječnja 2020.

Tužitelj:

Ministerio Fiscal

Tuženik:

VL

Predmet glavnog postupka

Protjerivanje državljanina treće zemlje.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Potrebno je utvrditi može li se istražne suce smatrati tijelom kojem podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu mogu izraziti namjeru zahtijevanja te zaštite. U slučaju potvrdnog odgovora, potrebno je pojasniti određene pravne posljedice koje proizlaze iz tog zaključka.

Pravnu osnovu čini članak 267. UFEU-a.

Prethodna pitanja

1. Člankom 6. stavkom 1. drugim podstavkom Direktive 2013/32/EU utvrđuje se da, u slučaju u kojem su zahtjevi za međunarodnu zaštitu podnesen[i] drugim

tijelima koja nisu nadležna za njihovo evidentiranje prema nacionalnom pravu, države članice osiguravaju da se zahtjev evidentira najkasnije šest radnih dana od podnošenja zahtjeva.

Treba li tu odredbu tumačiti na način da se smatra da su istražni suci i sutkinje nadležni za odlučivanje o zadržavanju stranaca u skladu sa španjolskim nacionalnim zakonom kao jedno od tih „drugih tijela” kojima, iako nisu nadležna za evidentiranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, podnositelji zahtjeva mogu izraziti svoju namjeru traženja te zaštite?

2. Ako ih se smatra jednim od tih tijela[,] treba li članak 6. stavak 1. Direktive 2013/32/EU tumačiti na način da istražni sudac ili sutkinja podnositelje zahtjeva treba obavijestiti o tome gdje i kako podnositi zahtjeve za međunarodnu zaštitu i da ih u slučaju njihova podnošenja trebaju proslijediti sudu, koji je u skladu s nacionalnim zakonom nadležan za evidentiranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu i odlučivanje o njemu, i nadležnom upravnom tijelu kako bi se na podnositelja zahtjeva primijenile mjere prihvata iz članka 17. Direktive 2013/33/EU?

3. Treba li članak 26. Direktive 2013/32/EU i članak 8. Direktive 2013/33/EU tumačiti na način da se državljanina treće države ne smije zadržati osim ako su ispunjeni zahtjevi iz članka 8. stavka 3. Direktive 2013/33/EU, zato što je podnositelj zahtjeva zaštićen načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja nakon što je istražnom sudu ili sutkinji izrazio navedenu namjeru?

Navedene odredbe prava Unije

- Članci 67. i 78. UFEU-a
- Članci 18., 19. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima
- Članci 6., 9., 12. i 26. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite
- Članci 8., 9., 10. i 17. Direktive 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Navedene odredbe nacionalnog prava

- Članak 58. stavak 4., članci 61. i 62. te članak 64. stavak 5. Leya Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (Organski zakon 4/2000 od 11. siječnja o pravima i slobodama stranaca u Španjolskoj i njihovoj društvenoj integraciji) (nacionalni Službeni list br. 10 od 12. siječnja 2000.)

- Članci 2., 3. i 5. Leya 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria (Zakon 12/2009 od 30. listopada o pravu na azil i supsidijarnoj zaštiti) (nacionalni Službeni list br. 263 od 31. listopada 2009.)

Sažet prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Čamac u kojem se nalazio VL i još 44 muškaraca supsaharskog podrijetla, kojim su namjeravali ući u Španjolsku zaustavljen je 12. prosinca 2019. Osobe iz čamca ukrcane su na brod za spašavanje na moru koji je isti dan pristao na Gran Canariju.
- 2 Nakon što su im Crveni križ i Kanarska zdravstvena služba pružili prvu humanitarnu i liječničku pomoć, odvedeni su u prostorije policije gdje je 13. prosinca 2019. protiv njih pokrenut uhiđbeni postupak te su upoznati sa svojim pravima. Subdelegación del Gobierno en Las Palmas (Predstavništvo vlade u Las Palmasu, Španjolska) isti je dan donio odluku o vraćanju jer je nezakonito pokušao ući u Španjolsku te zatražio njegov smještaj u ustanovu za zadržavanje stranaca (*centro de internamiento de extranjeros*; u daljnjem tekstu: CIE).
- 3 VL je 14. prosinca 2019. doveden pred sud koji je uputio zahtjev, Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (Istražni sud br. 3 u San Bartolomé de Tirajani, Španjolska) kako bi odlučio o njegovu zadržavanju u CIE-u. Sud koji je uputio zahtjev poduzeo je prethodne radnje i donio rješenje u kojem je naložio da se od VL-a, koji je upoznat sa svojim pravima i kojem su dodijeljeni odvjetnica i tumač za bambarški jezik, uzme izjava. Nakon što je upoznat sa svojim pravima, izrazio je svoju namjeru traženja međunarodne zaštite jer se opravdano boji progona zbog svoje rase ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini, zbog rata koji se vodi u njegovoj zemlji podrijetla, Maliju, i zato što se boji vratiti zbog mogućnosti da će ga tamo ubiti. Njegova je izjava proslijeđena Ministerio Fiscal (Državno odvjetništvo, Španjolska), koji se nije protivio njegovu zadržavanju u CIE-u.
- 4 Osim toga, zahtjev za međunarodnu zaštitu proslijeđen je Comisión Española de Ayuda al Refugiado (Španjolska komisija za pružanje pomoći izbjeglicama), koji je istaknuo da nema slobodnog mjesta za prvi prihvata, ali da bi moglo biti mjesta za pružanje humanitarne pomoći u Crvenom križu dok se ne oslobodi mjesto za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Crveni križ priopćio je da ima 16 slobodnih mjesta za pružanje humanitarne pomoći, ali da se ona popunjavaju posredstvom policije ili izaslanstva vlade. Stoga je sud koji je uputio zahtjev tim tijelima uputio odgovarajuće dopise radi dodjele mjesta iz humanitarnih razloga.
- 5 Isto tako, donesena je odluka u kojoj se od policije traži, s obzirom na to da su VL i drugih 25 osoba za koje je zatraženo zadržavanje u CIE-u izrazili svoju namjeru traženja međunarodne zaštite i da je taj zahtjev podnesen tijelu koje nije nadležno za njegovo evidentiranje u skladu s nacionalnim pravom, da izda odgovarajući dokument o izraženoj namjeri traženja međunarodne zaštite. Navedena je odluka

donesena radi usklađivanja s člankom 6. stavkom 1. Direktive 2013/33, prema kojem države članice osiguravaju da se zahtjev evidentira najkasnije šest radnih dana od podnošenja zahtjeva. U navedenoj se odluci usto od Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social (Ministarstvo rada, migracija i socijalne sigurnosti, Španjolska), među ostalim tijelima javne uprave, tražilo, s obzirom na to da podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu nemaju sredstva za život, da im se osigura mjesto u prihvatnom centru i humanitarna pomoć.

6. Ministarstvo rada, migracija i socijalne sigurnosti priopćilo je da ima 12 slobodnih mjesta za prihvat i humanitarnu pomoć, koja navedenim podnositeljima zahtjeva treba dodijeliti u skladu s kriterijima ranjivosti. Što se tiče preostalih 14 podnositelja zahtjeva, među kojima je i VL, odlučeno je o njihovom smještaju u CIE jer nije bilo dostupnih drugih resursa za prihvat i humanitarnu pomoć, čak ni za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Iako je utvrđeno da ga se u tim okolnostima ne može smjestiti, doneseno je rješenje kojim se nalaže zadržavanje VL-a u nekom CIE-u u kojem će se i podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu, jer drugog rješenja za njegov smještaj nema. Prije nego što je odveden u CIE, sudu koji je uputio zahtjev pristupio je policijski službenik koji je potvrdio da je dogovoren sastanak na kojem će se razmatrati zahtjev za međunarodnu zaštitu onih osoba koje su ga podnijele, u skladu s dopisom spomenutim u prethodnoj točki 4.
7. Državno odvjetništvo je 18. prosinca 2019. podnijelo žalbu protiv navedenog rješenja. Državno odvjetništvo smatra da to rješenje nije u skladu sa svrhom za koju je predviđeno, a to je vraćanje stranca, i da je sud koji je uputio zahtjev prekoračio svoje ovlasti jer nije nadležan zaprimati izjave o izražavanju namjere traženja međunarodne zaštite. VL-ova odvjetnica također je protiv navedenog rješenja podnijela žalbu jer je smatrala da se dotičnu osobu ne smije zadržati u CIE-u u skladu s direktivama 2013/32 i 2013/33.
8. Budući da sud koji je uputio zahtjev dvoji o rješavanju tih žalbi, odlučio je prekinuti postupak, uputiti Sudu ovaj zahtjev za prethodnu odluku i zatražiti da se o njemu odlučuje u hitnom postupku.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

9. Državno odvjetništvo smatra da istražni sud nije nadležan zaprimati izjave o traženju međunarodne zaštite jer nije jedno od tijela kojima se u skladu s Leyom de Asilo (Zakon o azilu) može izraziti namjera traženja azila. Državno odvjetništvo smatra da istražni sud za potrebe nalaganja zadržavanja samo treba uzeti u obzir nezakonit boravak stranca kako bi osigurao njegovo vraćanje u zemlju podrijetla. Prema njegovu mišljenju, činjenica da je istražnom sudu podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu nije dovoljan razlog da se ne naloži zadržavanje u CIE-u. Također smatra da je istražni sud prekoračio svoje ovlasti time što je prilikom uzimanja izjave o tome pitao državljanina treće države i time

što je za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu tražio hitan smještaj u prihvatilištu ili, ako u njemu nema mjesta, prihvata u okviru humanitarne pomoći.

- 10 VL smatra da je istražni sud nadležan primiti izjave o traženju međunarodne zaštite. Smatra da, uzimajući u obzir da se zadržavanje u CIE-u nalaže kako bi se osiguralo vraćanje i da se podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne mogu vratiti u zemlju svojeg podrijetla, izjava o traženju međunarodne zaštite treba proizvoditi učinke čim se podnese, zbog čega se ne može naložiti njegovo zadržavanje u CIE-u.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 11 Člankom 6. stavkom 1. drugim podstavkom Direktive 2013/32 utvrđuje se da, ako je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen drugim tijelima za koja je vjerojatno da zaprimaju takve zahtjeve, ali nisu nadležna za evidentiranje prema nacionalnom pravu, države članice osiguravaju da se zahtjev evidentira najkasnije šest radnih dana od podnošenja zahtjeva.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev, odnosno Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (Istražni sud br. 3 u San Bartolomé de Tirajani), smatra da je istražni sud jedno od tih „drugih tijela” koja, iako nisu nadležna za evidentiranje zahtjeva prema nacionalnom pravu, mogu na temelju Direktive 2013/32 zatražiti od tijela koje jest nadležno da se zahtjev evidentira u roku od najviše šest radnih dana, odnosno u roku utvrđenom u Direktivi. Smatra da je istražni sud, u slučaju da se Sud složi s tim stajalištem, obavezan zahtjev proslijediti tijelu nadležnom za njegovo evidentiranje i obradu te pritom tražiti sastanak radi njegove konkretizacije. Na taj način, od trenutka u kojem je zahtjev proslijeđen nadležnom tijelu i evidentiran, dotična osoba ima status podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu te je zaštićena načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.
- 13 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev ističe da istražni sudovi, koji su nadležni za odlučivanje o tome hoće li naložiti zadržavanje stranaca, u tu svrhu trebaju uzeti u obzir određene okolnosti navedene u članku 62. Organskog zakona 4/2000 od 11. siječnja o pravima i slobodama stranaca u Španjolskoj i njihovoj društvenoj integraciji, poput opasnosti od neodazivanja jer stranac nema domicil ni identifikacijske isprave te ponašanja stranca kojim on nastoji otežati ili izbjeći protjerivanje, postojanje prethodne osuđujuće presude ili upravnih kazni te drugih kaznenih postupaka ili upravnih postupaka u kojima je predviđena upravna sankcija i koji se vode protiv njega, kao i opasnost da je stranac teško bolestan. Sud koji je uputio zahtjev smatra da te okolnosti nisu taksativno navedene u navedenoj odredbi.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se, na temelju članka 26. Direktive 2013/32, podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne smije primjenjivati mjera zadržavanja. U navedenom članku upućuje se na Direktivu 2013/33, koja u svojem članku 8. utvrđuje opće načelo nezadržavanja podnositelja zahtjeva za

međunarodnu zaštitu, kao i slučajeve u kojima su mogući zadržavanje i donošenje alternativnih mjera. Člankom 10. stavkom 1. drugim podstavkom Direktive 2013/32 utvrđuje se da se zadržani podnositelji zahtjeva drže odvojeno od državljana trećih zemalja koji nisu podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu.

- 15 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da se tim direktivama svi istražni sudovi obvezuju na to da se informiraju i raspitaju o namjeri državljanina treće države da zatraži međunarodnu zaštitu, kako ne bi, ako nisu ispunjeni zahtjevi utvrđeni u navedenom članku 8., došlo do zadržavanja i kako bi se, za slučaj da se to zadržavanje naloži, osiguralo da se zadržani podnositelji zahtjeva za međunarodnu zaštitu drže odvojeno od ostalih državljana trećih zemalja koji nisu zatražili međunarodnu zaštitu. Stoga, na temelju takve izjave o namjeri traženja međunarodne zaštite na tog se državljanina primjenjuju mjere prihvata koje su predviđene u navedenim direktivama.